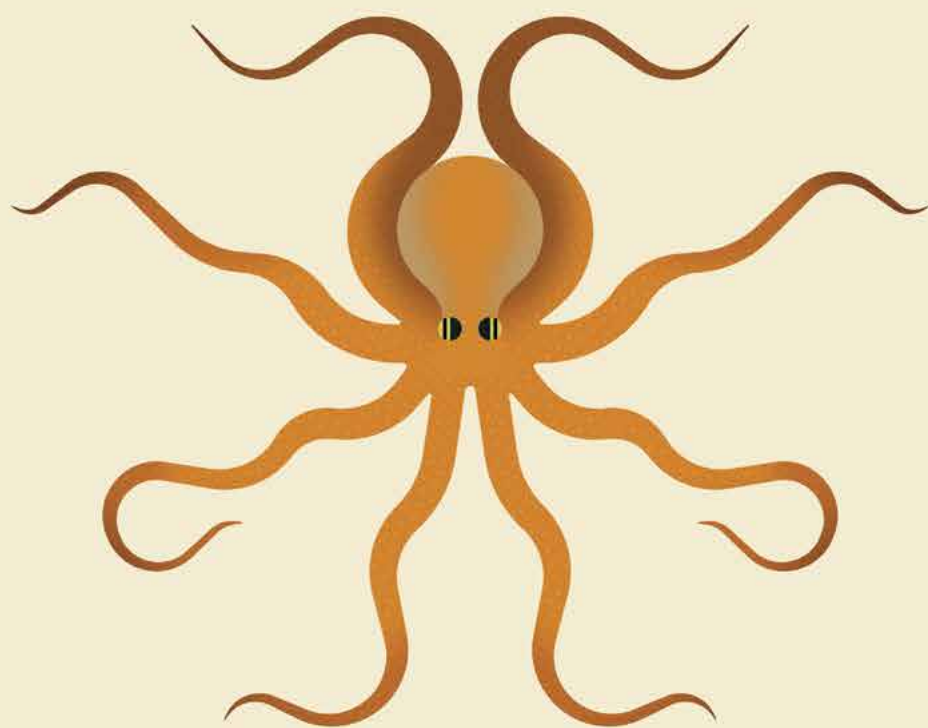

دنیای رنگارنگ اختناپوس ها

Originally published in the English language
as Obsessive About Octopuses
Copyright © Flying Eye Books, 2020
Text and illustrations © Owen Davey, 2020
Persian Translation © Houpa Publication, 2024

نشر هوپا در چارچوب قانون بین‌المللی حق انحصاری نشر
(Copyright)، امتیاز انتشار ترجمه‌ی فارسی این کتاب
را در سراسر دنیا با بستن قرارداد از ناشر آن، Nobrow،
خریداری کرده است.

سرشناسه: دیوی، اوئن
Davey, Owen

عنوان و نام پدیدآور: دنیای رنگارنگ اختاپوس‌ها، نویسنده و تصویرگر اون دیوی؛

مترجم بهناز شایق.

مشخصات نشر: تهران: نشر هوپا، ۱۴۰۲.

مشخصات ظاهری: ۴۰ ص. مصور (رنگی).

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۰۴-۶۲۰-۰

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

یادداشت: عنوان اصلی: Obsessive About Octopuses, c2020.

موضوع: هشت پایان

Octopuses

شناسه افزوده: شایق، بهناز، مترجم

رده‌بندی دیویی: ۵۹۴

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۹۳۰۸۱۵۱

دنیای رنگارنگ اختاپوس‌ها

نویسنده و تصویرگر: اُون دیوی

مترجم: بهناز شایق

ویراستار علمی: محمدعلی جعفری

مدیرهنری: علی بخشی

طراح گرافیک متن: سوزان عاشوری

ناظر چاپ: سینا برازوان

نوبت چاپ: دوم

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۹۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۰۴-۶۲۰-۰

آدرس: تهران، میدان فاطمی، خیابان بیستون، کوچه‌ی دوم الف، پلاک ۳/۱، واحد دوم غربی

صندوق پستی: ۱۴۳۱۶۵۳۷۶۵

تلفن: ۸۸۹۹۸۶۳۰

همه‌ی حقوق چاپ و نشر انحصاراً برای نشر هوپا محفوظ است.

استفاده از متن این کتاب فقط برای نقد و معرفی و در قالب بخش‌هایی از آن مجاز است.

www.hoopa.ir info@hoopa.ir

فهرست

- ۶ اختاپوس‌ها چی هستند؟
- ۸ شکل کلی
- ۱۰ حرکت‌کردن
- ۱۲ پوشیدن لباس مناسب
- ۱۴ تظاهر کردن
- ۱۶ دفاع شخصی
- ۱۸ تهیه‌ی غذا
- ۲۰ هوشی بیشتر از حد متوسط
- ۲۲ کوچک و بزرگ
- ۲۴ مقایسه
- ۲۶ نحوه‌ی تولد
- ۲۸ و جایزه تعلق می‌گیرد به...
- ۳۰ عجیب و شگفت‌انگیز
- ۳۲ اسطوره‌شناسی اختاپوس‌ها
- ۳۴ محافظت
- ۳۶ فهرست راهنما

اختاپوس‌ها چی هستند؟

اختاپوس‌ها به خانواده‌ی «سرپایان» تعلق دارند. این خانواده شامل ماهی‌های مرکب، سپیداج (کیسه‌ماهی) و ناتیلوس است. اختاپوس‌ها با نرم‌تنانی چون حلزون‌ها و لیسه‌ها نسبت نزدیکی دارند و این موجودات ساکن آب‌های عمیق، بدنی نرم و بدون اسکلت دارند و سرشان در مقایسه با بدنشان بزرگ است. آن‌ها دست‌ها و پاهایی عضلانی به شکل بازو یا شاخک

دارند و سرتاسر بخش زیرین بازوهایشان پوشیده از مکنده است، اما شاخک‌ها تنها در قسمت انتهایی مکنده است. تمام سپید گونه‌ی اختاپوس‌ها برخلاف سرپایان دیگر فقط بازو دارند و تعدادشان هم تقریباً همیشه هشت‌تاست. در واقع، نام این موجودات در یونان باستان به معنای «هشت‌پا» است. سرپایان دیگر، هم بازو و هم شاخک دارند.

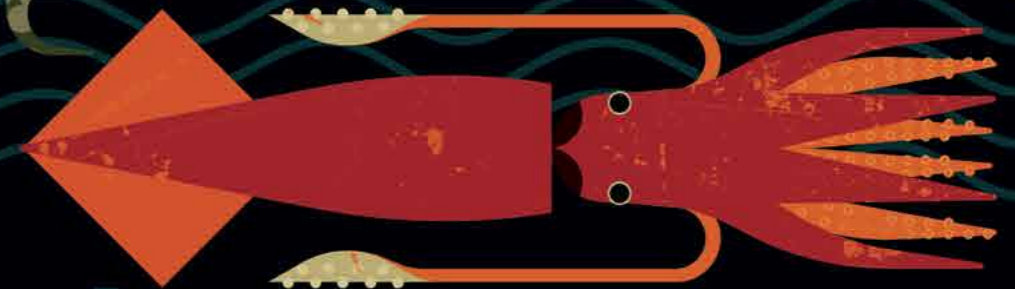
ناتیلوس حدود ۹۰ شاخک دارد و درون صدف زندگی می‌کند.

سپیداج‌ها معمولاً هشت بازو و دو شاخک دارند.

این اختاپوس سیدنی معمولی را هشت بازو دارد.

ماهی مرکب معمولاً هشت بازو و دو شاخک دارد.

هیچ‌جا مثل خانه‌ی خود آدم نمی‌شود

حدود ۳۰۰ گونه اختاپوس وجود دارد. اختاپوس‌ها در تمام اقیانوس‌ها وجود دارند. می‌توان آن‌ها را هر جا، از صخره‌های مرجانی، استخرهای کشندی (سنگی)، بستر گیاهان دریایی و جنگل‌های جلبکی گرفته تا اقیانوس‌های آزاد و عمق تقریباً پنج کیلومتری زیر سطح دریا پیدا کرد. به‌طور کلی بیشتر گونه‌های اختاپوس‌ها تنها زندگی می‌کنند و فقط برای زادوولد به هم نزدیک می‌شوند.

به‌به!

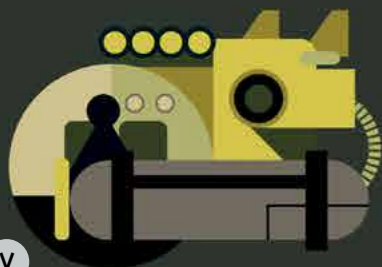
همه‌ی اختاپوس‌ها گوشت‌خوارند، یعنی فقط گوشت می‌خورند. طعمه‌شان شامل طیف وسیعی از موجودات دریایی مثل ماهی، لابستر، صدف، ستاره‌های ترد و شکننده، کوسه، میگو، حلزون دریایی، پرتاران، خرچنگ و گاهی اختاپوس‌های کوچک‌تر است.

غذاهای مختلف اختاپوس‌ها

آب‌های ناشناخته

به کمک فناوری جدید، در مورد این موجودات شگفت‌انگیز و زیستگاه‌هایشان بیشتر می‌آموزیم. بعد از مقدمه‌ای که درباره‌ی این موجودات پر از بازو گفتیم حالا وقت آن است که به بررسی این سرپایان عجیب بپردازیم و با دنیای اختاپوس‌ها بیشتر آشنا شویم!

شکل کلی

اختاپوس‌ها به دو گروه تقسیم می‌شوند: «مژکیان» و «بی‌مژکیان». بی‌مژکیان که بیش از گونه‌ی دیگر قابل‌شناسایی هستند، فاقد هر نوع اسکلتی‌اند و می‌توانند خود را در شکاف‌های کوچکی که تنها کمی بزرگ‌تر از مردمک چشمشان است، به‌زور جا بدهند. مژکیان کاملاً متفاوت‌اند. بدنشان کوتاه‌تر است، میان بازوهایشان پرده و بالای چشمشان باله دارند. آن‌ها پوسته‌ی داخلی کوچکی هم دارند که عبورشان از میان شکاف‌های کوچک را دشوار می‌کند. این اختاپوس نارگیلی، نمونه‌ای از گونه‌های بی‌شمار مژکیان است:

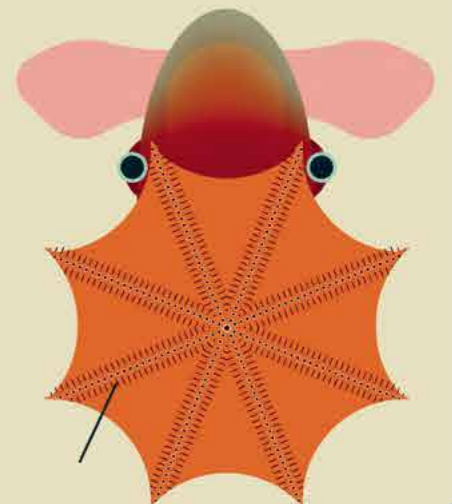
جبه و سر

هرچند جبه شبیه سر است، بهتر است به‌عنوان قسمتی از بدن در نظر گرفته شود چراکه بیشتر اندام‌های حیاتی اختاپوس از جمله آبشش‌ها، قلب‌ها و غدد تولید مثلی را در برمی‌گیرد. درحالی‌که اسر شامل مغز، دهان و چشم‌های اختاپوس است.

چشم‌ها

اختاپوس‌ها چشمان بزرگی دارند که هم در تاریکی و هم در روشنایی به‌خوبی می‌توانند ببینند. زمانی تصور می‌شد آن‌ها کوررنگ‌اند. اما درواقع رنگ‌ها را به‌شبه‌ای متفاوت از انسان می‌بینند. اختاپوس‌ها با استفاده از شکل عجیب مردمکشان اجازه می‌دهند تا نور از هر زاویه‌ای به چشمانشان وارد شود.

اختاپوس‌های گروه مژکیان به‌دلیل مژک‌های کوچکشان چنین نام‌گذاری شده‌اند. این مژک‌ها رشته‌هایی موم‌مانند شبیه جوانه‌های چشایی‌اند. آن‌ها به‌صورت جفت در طول بازوها قرار دارند، درست مثل این اختاپوس دامبو:

پرده

بازوها به‌وسیله‌ی پوستی به بدن متصل شده‌اند و ساختاری به نام پرده را شکل می‌دهند. برخی گونه‌ها پرده‌ی گسترده‌ای دارند که تقریباً تا نوک بازوهایشان امتداد یافته است. ساختارهای پرده‌ای برای کمک به گرفتن طعمه یا شناکردن گسترده می‌شوند.

بازوها

بیشتر سلول‌های عصبی اختاپوس در بازوهایش قرار دارند. هر بازو بدون هیچ هدایتی از سمت مغز، می‌تواند بچشد، لمس کند و به‌طور مستقل حرکت کند.

هشت بازوی اختاپوس از گروه بی‌مژکیان از یک دهان مرکزی منشعب شده‌اند، که به‌عنوان «تاج بازوها» شناخته می‌شود.

مکنده‌ها

در قسمت داخلی از برجستگی‌های فنجان‌شکل تشکیل شده‌اند و در قسمت خارجی به‌شکل حلقه‌ای هستند. مکنده‌ها امکان چسبیدن به سطوح مختلف، چسبیدن طعم غذا و حمل اجسام یا شکار طعمه را برای اختاپوس فراهم می‌آورند. اختاپوس هنگام فشردن این اندام به سطح، با استفاده از ماهیچه‌هایش فشار هوا را افزایش می‌دهد و بدین‌ترتیب مکنده‌ها چنان محکم می‌چسبند که نفوذ به آن‌ها بسیار دشوار است.

سیفون

این قیف یا لوله‌ی عضلانی عموماً برای خارج کردن آب به کار می‌رود. آب از طریق مجرای دیگری درون جبه و بالای آبشش‌ها مکیده می‌شود. سپس به همراه مدفوع از سیفون خارج می‌شود.

منقار

شاید باورتان نشود، اما اختاپوس‌ها مثل پرندگان منقار دارند. سر منقار عموماً تیز و بدنه‌ی آن پهن‌تر است. هنگامی‌که لبه‌های تیز روی هم قرار می‌گیرند، به‌شکل ابزاری برنده عمل می‌کنند.

سوهانک

در پایین منقار سوهانک قرار دارد. چند ردیف دندان بر روی این اندام زبان‌مانند وجود دارد که به آن حالتی نوک‌تیز داده است. نقش سوهانک بردن غذا به دهان از طریق عملی شبیه لیس زدن است.

این طرح منقار و سوهانک زبان‌مانند اختاپوس را نشان می‌دهد.

پوست

اختاپوس می‌تواند بیش از یک‌سوم اکسیژن مورد نیازش را از طریق پوست جذب کند.

قلب‌ها

اختاپوس‌ها سه قلب دارند که در جبه قرار دارند. دو تا از آن‌ها در زیر سیستم‌های آبششی قرار گرفته‌اند. قلب سوم که قلب «سیستمی» نامیده می‌شود، خون را در بدن به گردش درمی‌آورد.